

Розроблення програми комплексного відновлення області

Вимоги постанови КМУ від 14.10.2022 № 1159
та рекомендації

Мета розроблення

Програма комплексного відновлення:

- визначає основні просторові, містобудівні та соціально-економічні пріоритети політики відновлення і
- включає в себе комплекс заходів для забезпечення відновлення території відповідної області, території територіальної громади (її частини)
- має сприяти впровадженню таких сучасних підходів та практик розвитку регіонів, територіальних громад, населених пунктів та частин їх територій, як:
 - людиноцентризм та соціальна справедливість,
 - раціональне просторове планування,
 - забезпечення балансу розселення та розміщення робочих місць,
 - стала міська мобільність,
 - інклюзивність, енергоефективність, екологічність,
 - збереження культурного розмаїття та національної пам'яті, а також
- має відповідати Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року, визначеним Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. №722.

Програма комплексного відновлення області: взаємозв'язок з іншими документами

- Положення програми комплексного відновлення області є складовими вихідних даних для розроблення програм комплексного відновлення територій територіальних громад (їх частин).
- Проект регіонального плану відновлення та розвитку формується на основі пріоритетних напрямів відновлення та розвитку, визначених відповідною програмою комплексного відновлення області (за наявності), а також з метою реалізації заходів та проектів, що створюють умови для розвитку регіону.
- У разі, якщо у не менше ніж у 25 відсотках територіальних громад прийнято рішення про розроблення програм комплексного відновлення територій територіальних громад, обов'язковою невід'ємною складовою регіонального плану відновлення та розвитку має бути відповідна програма комплексного відновлення області.

Основні положення щодо розроблення програм

Фінансування робіт з розроблення програми комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) здійснюється за рахунок:

- бюджетних коштів,
- міжнародної технічної та/або поворотної чи безповоротної фінансової допомоги міжнародних організацій.

Програма комплексного відновлення:

- не належить до містобудівної документації,
- не підлягає стратегічній екологічній оцінці,
- не підлягає розгляду архітектурно-містобудівною радою.

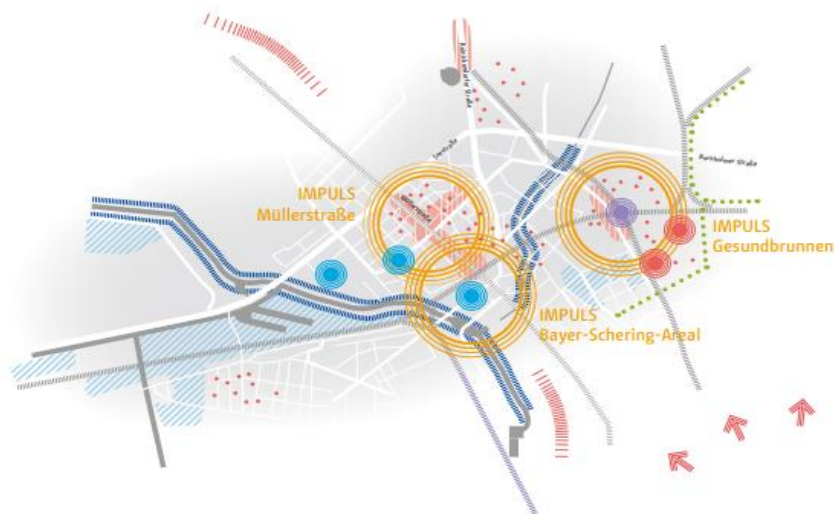
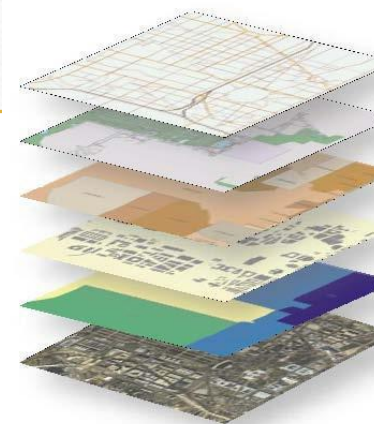
Проект програми розробляється у формі електронного документа, що створюється у вигляді файла (пакета файлів) у форматі Adobe Portable Document Format (PDF)

Графічне представлення даних

Порядок розроблення програм комплексного відновлення не ставить прямих вимог до графічних матеріалів програм, оскільки фактично є проміжним етапом аналізу даних та розробки комплексних рішень для наступного визначення окремих проєктів.

Графічні матеріали можуть виконуватися як у вигляді багат шарових GIS-систем (що є оптимальним і більш точним), так і з використанням інших засобів візуалізації без точної прив'язки до території.

Однак графічні матеріали на концептуальному рівні є необхідними для візуального представлення комплексності проєктів, їх взаємозв'язків та впливів.

Програма комплексного відновлення розробляється:

- для територій, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України або
- для територій, які є місцями концентрації соціально-економічних, інфраструктурних, екологічних чи інших кризових явищ.

СЦЕНАРІЙ ТЕРИТОРІЯ	Руйнування, міграції, релокації підприємств	ПОСЛІДОВНІСТЬ РОЗРОБЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО ВІДНОВЛЕННЯ
1 значно постраждала, потребує глибокого аналізу та значного перепланування		Програма комплексного відновлення, на її основі – комплексний план та план відновлення
2 частково постраждала, але зазнала впливів через міграцію та релокацію виробництв		План відновлення, за результатами його розробки – програма комплексного відновлення (за потреби), комплексний план
3 не постраждала, але зазнала впливів через міграцію та релокацію виробництв		Програма комплексного відновлення (для забезпечення прискореного розвитку), комплексний план, план відновлення

Перелік показників для розроблення програми комплексного відновлення області

№	Тематика даних (за постановою №1159)	Форма подачі даних
1.	1) загальний опис області;	<p>Основні дані у числовому вигляді (загальна площа, кількість територіальних громад (за типами), використання земель)</p> <p>Оцінка географічних особливостей у форматі SWOT-аналізу</p> <p>Основні демографічні показники (за 2021-2022 роки):</p> <ul style="list-style-type: none"> - кількість населення в розрізі населених пунктів; - частка неповнолітніх та людей пенсійного віку - кількість осіб, що виїхали з території територіальної громади; - кількість осіб в'їхали до територіальної громади (внутрішньо переміщені особи);
2.	2) інформацію про наявність містобудівної документації на території області, аналіз щодо її актуальності та ступінь її реалізації;	Загальна інформація щодо схем планування області, районів (актуальність, потреба оновлення), дані щодо територіальних громад
3.	3) інформацію про наявність регіональної стратегії розвитку, аналіз щодо її актуальності та ступеня реалізації;	Оцінка необхідності актуалізації стратегії регіонального розвитку з огляду на впливи збройної агресії
4.	4) аналіз негативних впливів (зокрема бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій) та оцінку їх наслідків (збитків), що призвели до необхідності розроблення програми;	<p>Перелік подій та процесів, що зумовлюють необхідність розроблення програми, та їх наслідки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні події війни (наземні операції, період окупації); - ракетні атаки, терористичні акти, диверсії; - процеси міграцій та релокацій підприємств <p>Перелік подій та загальна оцінка у форматі SWOT-аналізу (в тому числі щодо впливу на екологію та збереження культурної спадщини).</p>
5.	5) аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності області;	Загальна оцінка у форматі SWOT-аналізу
6.	6) інформацію щодо необхідності підготовки території (зокрема здійснення розмінування, демонтажу зруйнованих будівель та споруд, рекультивациі земель);	Орієнтовний перелік територій та характер необхідних заходів

Перелік секторальних пропозицій щодо комплексного відновлення області

№	Тематика пропозицій відновлення (за постановою №1159)	Форма подачі даних
1.	7) інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення населених пунктів (територій), що постраждали внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій;	Перелік населених пунктів, які можуть бути не відновлені у перспективі 3-5 років
2.	8) обґрунтовані пропозиції щодо відновлення навколишнього природного середовища, збереження та розвитку природоохоронних територій та об'єктів;	Перелік територій, що потребують комплексних заходів з відновлення природного середовища
3.	9) інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, об'єктів водогосподарської інфраструктури (зокрема інженерної інфраструктури меліоративних систем);	Перелік об'єктів (в тому числі мереж), що передбачається відновити, збудувати на заміну, додатково
4.	10) обґрунтовані пропозиції щодо зміни функціонального призначення окремих територій області (які мають вплив на інтереси декількох територіальних громад) з урахуванням існуючої забудови та наявної містобудівної документації;	Перелік територій, щодо яких доцільно змінити функціональне використання (на рівні схеми області)
5.	11) обґрунтовані пропозиції щодо перенесення об'єктів виробничої сфери (які мають вплив на інтереси декількох територіальних громад);	Перелік об'єктів, що мають вплив на декілька територіальних громад

Перелік секторальних пропозицій щодо комплексного відновлення області

№	Інтегровані матеріали (за постановою №1159)
1.	12) загальні підходи та пропозиції щодо комплексного відновлення, розвитку території області та заходи для їх реалізації з урахуванням норм і нормативів щодо просторового планування та землекористування, захисту навколишнього природного середовища та природних ресурсів, забезпечення населення закладами і послугами, що в них надаються, охорони культурної спадщини, розвитку транспорту та інженерної інфраструктури тощо;
2.	13) попередній фінансово-економічний розрахунок заходів для забезпечення комплексного відновлення області;
3.	14) пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення області.
4.	План реалізації такої програми, який включає перелік та зміст заходів, їх відповідальних виконавців, строки та індикатори реалізації.

Об'єктна таблиця пропозицій відновлення

Тип об'єктів	Стан об'єктів	Галузь об'єктів*	Оцінка технічної можливості відновлення (ступінь руйнування, відомості про технічне обстеження)	Оцінка економічної доцільності (доцільно відновлювати з початковими параметрами / доцільно змінити основні параметри / відновлювати недоцільно)	Пропозиції щодо перенесення об'єктів
Перелік зруйнованих та пошкоджених об'єктів					
Перелік релокованих підприємств					
Перелік містечок тимчасового житла					
Перелік перспективних об'єктів**					

*Галузь об'єкту визначається відповідно до узагальненого переліку: житловий фонд, містоутворюючі підприємства, транспортна інфраструктура, інженерно-комунальна інфраструктура, об'єкти сфери екології та природних ресурсів, сільське господарство, об'єкти цивільного захисту

**Перспективні об'єкти – на основі містобудівної документації, стратегічних документів, наданих інтересів, пропозицій громадськості, напрацьовані розробниками програми комплексного відновлення.

Територіальна таблиця пропозицій відновлення

Перелік змінених територій:	Заходи	Орієнтовні строки можливості використання (відновлення) території	Необхідність змін у містобудівній документації
- що потребують розмінування,			
- що потребують розчищення руїн зруйнованих будівель,			
- що потребують рекультивациі земель для відновлення ведення сільського господарства,			
- території, що зазнали екологічної шкоди			
- що використані для релокації підприємств (з невідповідністю функціонального призначення)			
- території, щодо яких пропонується зміна функціонального призначення			

Аналіз інтегрованих впливів пропозицій відновлення

Бачення та пріоритети

Для пріоритизації проектів визначаються орієнтовні основні пріоритети розвитку територіальної громади на 15-20 років (виробнича діяльність, нематеріальне виробництво та послуги, логістика, сільське господарство, розробка природних ресурсів, туризм, житлове забезпечення та обслуговування населення в рамках великої агломерації, тощо).

Інтегроване планування

Інтегрований підхід до планування територій полягає у врахуванні взаємних впливів об'єктів різних типів.

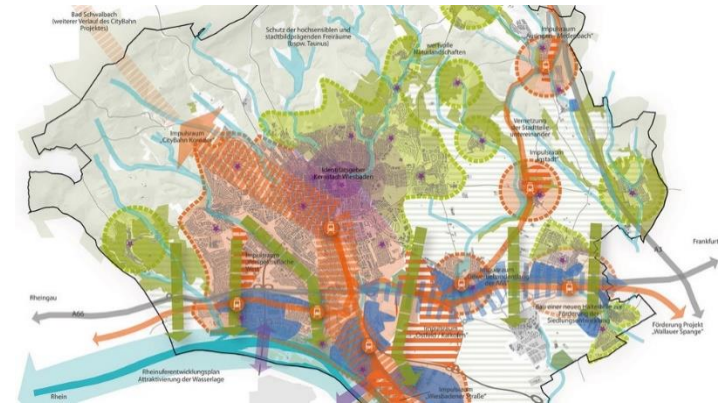
Наприклад, велике підприємство потребує багато співробітників, для яких потрібне житло у прийнятній транспортній доступності. Розміщення житла потребує розвиток соціальної інфраструктури, а також закладів торгівлі та сфери послуг. Створення популярного туристичного об'єкта або закладу торгівлі збільшує транспортне навантаження – і таке інше.

Правило інтегрованої оцінки

Потреби у певній галузі міського господарства визначаються іншими галузями – але не самою галуззю.

Наприклад, потреби у житловому фонді визначаються можливостями щодо забезпечення робочих місць, рівнем розвитку соціальної інфраструктури та обслуговування. Потреби у транспортному забезпеченні – потребами місцевих виробництв, населення тощо. Загалом це має забезпечити затребуваність об'єктів відновлення та подальший збалансований розвиток території.

Таким чином, проект, що матиме вплив (забезпечує потреби) відразу на кілька галузей, є більш пріоритетним.

Таблиця оцінки інтегрованих впливів пропозицій відновлення

	Пріоритет розвитку 1	Пріоритет розвитку 2	Пріоритет розвитку 3	Житловий фонд	Містоутворюючі підприємства (заклади)	Транспортна інфраструктура	Інженерно-комунальна інфраструктура		...	Пріоритетність, умови
Житловий фонд				НЕ ОЦІНЮЄТЬСЯ						
Проект 1										
Проект 2										
Містоутворюючі підприємства					НЕ ОЦІНЮЄТЬСЯ					
Проект 1										
Проект 2										
Транспортна інфраструктура						НЕ ОЦІНЮЄТЬСЯ				
Проект 1										
Проект 2										
Інженерно-комунальна інфраструктура							НЕ ОЦІНЮЄТЬСЯ			
...										

Необхідність реалізації та пріоритетність проектів соціальної інфраструктури (освітня інфраструктура, Інфраструктура охорони здоров'я, заклади культурних, соціальних, адміністративних послуг) визначається виходячи з розрахункової кількості населення та підходів до формування відповідних мереж закладів.

Це не стосується адміністративних, освітніх, медичних закладів, що обслуговують населення не лише територіальної громади, а в межах району, області, держави. Такі заклади відносяться до містоутворюючих.

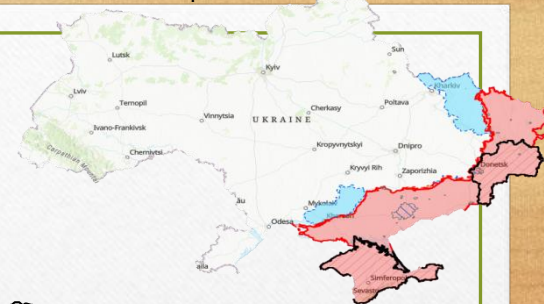
План реалізації програми комплексного відновлення

На основі Плану реалізації програми комплексного відновлення формується технічне завдання для розроблення (внесення змін), а також здійснюється розроблення Плану відновлення як організаційно-фінансового документу для здійснення заходів з відновлення.

Перелік проєктів	Пріоритетність, умови *	Необхідність підготовки території (розмінування, демонтаж, розчистка руїн тощо)	Необхідність розроблення містобудівної документації (в тому числі зміна функціонального призначення)	Попередній фінансово-економічний розрахунок для забезпечення заходів	Пропозиції щодо джерел фінансування заходів
Проекти найвищого пріоритету, за галузями					
Проект 1.					
Проект 2.					
Проекти високого пріоритету, за галузями					
Проект 1.					
Проект 2.					

*Умови реалізації – формування кластерів або послідовностей реалізації проєктів, дотримання яких необхідне для забезпечення повноцінного функціонування населених пунктів, соціально-економічної діяльності.

Орієнтовні оцінки щодо потреб у розробленні програм комплексного відновлення територій територіальних громад

52/ загальна кількість територіальних громад в області

... попередні оцінки кількості територіальних громад в області, де доцільним є розроблення ПКВ

.../15/

... кількість територіальних громад в області, де розпочалися заходи з розроблення ПКВ (ухвалено/ підготовлено рішення, розпочато роботу проекту МТД)

.../3

Територіальних громад, де розпочалося розроблення ПКВ: 88

Всього територіальних громад, де за попередніми оцінками доцільно розроблення ПКВ: +/-425 (з них на контрольованій території +/-270)

Територіальних громад, що знаходяться в окупації або де йдуть активні бойові дії: +/-200

Всього територіальних громад: 1469 (не враховуючи АР Крим)

КОМПЛЕКСНЕ ВІДНОВЛЕННЯ – ЗАПОРУКА МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

